

**ЧАПЛИНСЬКА СЕЛИЩНА РАДА
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ
26348829**

75200, Херсонська область, смт. Чаплинка, вул. Паркова, 40 тел., (0 5538)2-21-35,
chap.otg@chaplynska-gromada.gov.ua
р/р 788201720344210051000050328 МФО 820172 УДКСУ у Херсонській області

07.09.21 № 1528/02-19
на № _____ від _____

**Державна регуляторна
служба України**

**01011, Київ,
вул. Арсенальна, 9/11**

На виконання листа Державної регуляторної служби України від 26.07.2021 року №5348/0/20-21 стосовно пропозицій щодо удосконалення проекту регуляторного акту, направляємо Вам приведений у відповідність до вимог чинного законодавства України проект рішення Чаплинської селищної ради Херсонської області «Про затвердження Правил благоустрою території населених пунктів Чаплинської селищної ради Херсонської області».

Додаток на 29 аркушах:

1. Проект рішення.
2. Аналіз регуляторного впливу.
3. Тест малого підприємства
4. Експертний висновок

Селищний голова

О.Г. Фаустов

ЧАПЛИНСЬКА СЕЛИЩНА РАДА
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ
_____ СЕСІЯ VIII СКЛИКАННЯ
Р І Ш Е Н Н Я

від _____ 2021 року
смт. Чаплинка

№ _____

**Про затвердження Правил
благоустрою території населених
пунктів Чаплинської селищної ради
Херсонської області**

З метою забезпечення благоустрою населених пунктів Чаплинської селищної ради Херсонської області, відповідно до пп. 2 ч. 1 ст.10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» керуючись статтею 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», селищна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Правила благоустрою території населених пунктів Чаплинської селищної ради (Додаток додається).
2. Оприлюднити рішення на офіційному сайті громади
3. Дане рішення набуває чинності з дня його опублікування.
4. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію селищної ради з питань прав людини, законності, депутатської діяльності і етики.

Селищний голова

Олексій ФАУСТОВ

**ПРАВИЛА
БЛАГОУСТРОЮ ТЕРИТОРІЇ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ ЧАПЛИНСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

1. Загальні положення

1.1. Правила благоустрою території населених пунктів Чаплинської селищної ради (надалі - Правила) ці правила визначають правові, економічні, екологічні, соціальні та організаційні вимоги благоустрою населених пунктів Теплицької селищної ради і визначають комплекс заходів, необхідних для забезпечення чистоти і порядку.

1.2. У правилах наведені нижче терміни вживаються в таких значеннях:

прилегла територія - територія, яка межує із об'єктом благоустрою (його частиною) або спорудою (тимчасовою спорудою), розташованою на об'єкті благоустрою по його периметру;

інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Податковому кодексі України, Законах України «Про благоустрій населених пунктів», «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про охорону культурної спадщини», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про органи самоорганізації населення».

1.3. Правила розроблені та затвердженні органами місцевого самоврядування відповідно до статті 34 Закону України «Про благоустрій населених пунктів».

1.4. Правила містять загальнообов'язкові норми, що підлягають виконанню на території населених пунктів, що входять до складу Чаплинської територіальної громади, за порушення яких передбачена відповідальність згідно з Кодексом України про адміністративні правопорушення.

1.5. Фінансування заходів із благоустрою населеного пункту здійснюється відповідно до статті 36 Закону України «Про благоустрій населених пунктів».

Участь громадян у фінансуванні заходів із благоустрою населеного пункту здійснюється відповідно до статті 37 Закону України «Про благоустрій населених пунктів».

1.6. Селищна рада забезпечує вільний доступ населення, підприємств, установ, організацій до цих Правил, які є відкритими та доступними.

2. Порядок здійснення благоустрою та утримання територій об'єктів благоустрою

2.1. Благоустрій територій населених пунктів Чаплинської селищної ради здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства, нормативно-технічних документів та цих Правил.

Проектування та будівництво об'єктів будівництва на об'єктах благоустрою здійснюється відповідно до вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», а також ДБН Б.2.2-5:2011

«Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій».

2.2. Утримання об'єктів благоустрою здійснюється відповідно до статті 15 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» та Порядку проведення ремонту та утримання об'єктів благоустрою населених пунктів, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 23 вересня 2003 року № 154, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12 лютого 2004 року за № 189/8788.

Благоустрій та утримання парків (парків культури і відпочинку, парків - пам'яток садово-паркового мистецтва, спортивних, дитячих, меморіальних та інших (далі - парків), рекреаційних зон, садів, скверів і майданчиків здійснюється відповідно до планів, розроблених балансоутримувачем чи підприємством, що здійснює утримання об'єктів благоустрою, та затверджених відповідним органом державної влади чи органом місцевого самоврядування, а об'єкта, який перебуває у приватній власності, - його власником.

Благоустрій та утримання парків, що належать до територій та об'єктів природно-заповідного фонду, здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про природно-заповідний фонд України».

2.3. Благоустрій та утримання у належному стані парків, рекреаційних зон, садів, скверів і розташованих на їхніх територіях майданчиків для дозвілля здійснюється з дотриманням вимог законів України «Про благоустрій населених пунктів», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про оцінку впливу на довкілля», а також:

- Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10 квітня 2006 року № 105, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 27 липня 2006 за №880/12754;

- Правил будови і безпечної експлуатації атракціонної техніки, затверджених наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 01 березня 2006 року № 110; зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 07 квітня 2006 року за №405/12279;

- Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за №252/26697;

- Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 березня 2011 року № 145, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України

- ДБН В.2.3-5-2017 «Вулиці та дороги населених пунктів»;

- інших нормативно-правових актів та нормативно-технічних документів.

2.4. Благоустрій рекреаційних зон, що використовуються для організованого масового відпочинку та купання, здійснюється із дотриманням вимог нормативно-технічних документів, якими визначаються гігієнічні вимоги до зон рекреації водних об'єктів.

2.5. Благоустрій територій оздоровчих закладів здійснюється із дотриманням вимог Державних санітарних правил розміщення, улаштування та експлуатації оздоровчих закладів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України

від 19 червня 1996 року № 172, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 24 липня 1996 року за №378/1403.

2.6. Не допускається знищення чи пошкодження елементів благоустрою на територіях парків, рекреаційних зон, садів, скверів і майданчиків.

2.7. Господарська зона парків, рекреаційних зон, садів, скверів і майданчиків з контейнерними майданчиками та громадськими вбиральнями розташовується не ближче ніж 50 м від місць масового скупчення людей (танцювальні, естрадні майданчики, фонтани, головні алеї, видовищні павільйони).

2.8. Кількість урн для сміття на територіях парків, рекреаційних зон, садів, скверів і розташованих на їхніх територіях майданчиків для дозвілля встановлюють з розрахунку одна урна на 800 м² площі. На головних алеях парку відстань між урнами повинна бути не більше ніж 40 м. Біля кожної тимчасової споруди торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності встановлюється урна для сміття місткістю не менше ніж 0,01 м³.

2.9. Кількість контейнерів для сміття на господарських майданчиках парків, рекреаційних зон, садів, скверів і майданчиків визначається за показником середнього утворення відходів за три дні.

2.10. Основне прибирання парків здійснюється після їх закриття та до восьмої години ранку. Протягом дня необхідно збирати відходи, у тому числі екскременти тварин, опале листя, проводити патрульне прибирання, поливати зелені насадження.

2.11. Поливальні пристрої повинні бути в справному стані, їх мають регулярно оглядати і ремонтувати.

2.12. Поверхневі і заглиблені поливальні мережі водогону на зиму підлягають консервації із дотриманням вимог Правил технічної експлуатації систем водопостачання та водовідведення населених пунктів України, затверджених наказом Державного комітету України по житлово-комунальному господарству від 05 липня 1995 року № 30, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 21 липня 1995 року за №231/767.

2.13. Благоустрій територій об'єктів культурної спадщини здійснюється відповідно до:

- Закону України «Про благоустрій населених пунктів»;
- Закону України «Про охорону культурної спадщини»;
- плану зонування;
- постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року №318 «Про затвердження Порядку визначення меж та режимів використання історичних ареалів населених місць, обмеження господарської діяльності на території історичних ареалів населених місць»;
- постанови Кабінету Міністрів України від 26 липня 2001 року №878 «Про затвердження Списку історичних населених місць України»;
- постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2001 року №1768 «Про затвердження Порядку укладення охоронних договорів на пам'ятки культурної спадщини»;
- Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року №1417;

- ДБН Б.2.2-5:2011 «Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій»;

- ДСТУ Б Б.2.2-10:2016 «Склад та зміст науково-проектної документації щодо визначення меж і режимів використання зон охорони пам'яток архітектури та містобудування».

- ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій», затверджений наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 26.04.2019 №104»;

2.14. Облік та охорона рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, розташованих на об'єктах благоустрою, здійснюється відповідно до Закону України «Про Червону книгу України» та Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10 квітня 2006 року №105, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 27 липня 2006 року за № 880/12754.

2.15. Утримання та ремонт об'єктів благоустрою вулично-дорожньої мережі населених пунктів здійснюється з дотриманням вимог:

- Закону України «Про дорожній рух»;

- Закону України «Про автомобільні дороги»;

- Єдиних правил ремонту і утримання автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, правил користування ними та охорони, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 1994 року № 198;

- Технічних правил ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів, затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 14 лютого 2012 року № 54, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 27 липня 2006 року за №880/12754;

- Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за №252/26697;

- Земельним Кодексом України;

- ДСТУ 3090-95 «Безпека дорожнього руху. Організація робіт з експлуатації міських вулиць та доріг. Загальні положення»;

- ДСТУ 3587-97 «Безпека дорожнього руху. Автомобільні дороги, вулиці та залізничні переїзди. Вимоги до експлуатаційного стану»;

- ДБН В.2.3-5-2017 «Вулиці та дороги населених пунктів».

2.16. Власник або балансоутримувач об'єкта благоустрою вулично-дорожньої мережі населеного пункту забезпечує утримання такого об'єкта з необхідною кількістю машин, механізмів, спеціалізованої техніки, посилюючих матеріалів та реагентів.

2.17. Озеленення об'єктів благоустрою вулично-дорожньої мережі здійснюється відповідно до Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10 квітня 2006 року № 105, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 27 липня 2006 року №880/12754.

2.18. Суб'єкти господарської діяльності, які є власниками земельних ділянок та/або землекористувачами, а також власники та/або користувачі тимчасових споруд, що розташовані в межах «червоних ліній» вулиць і доріг, зобов'язані на закріпленій території:

- забезпечувати утримання та ремонт відповідної території;
- утримувати та забезпечувати належний технічний стан охоронної зони інженерних комунікацій, обладнання, споруд та інших елементів дорожніх об'єктів, що використовуються, відповідно до їх функціонального призначення;
- у разі виявлення небезпечних умов в експлуатації споруд і об'єктів, аварій і руйнувань, що призвели до виникнення перешкод у дорожньому русі або загрожують збереженню елементів дорожніх об'єктів, негайно повідомляти власників дорожніх об'єктів або уповноважених ними органів, а також територіальний орган або підрозділ Національної поліції України;
- дотримуватись вимог норм і правил щодо охорони дорожніх об'єктів.

2.19. У межах «червоних ліній» вулиць і доріг забороняється:

- розміщувати споруди та об'єкти;
- встановлювати огорожу;
- смітити, псувати дорожнє покриття, обладнання, зелені насадження;
- спалювати сміття, опале листя та інші відходи, складати їх для тривалого зберігання;
- скидати промислові та меліоративні води в систему дорожнього злистоку;
- встановлювати намети;
- випасати худобу та свійську птицю;
- скидати сніг.

2.20. Місця проведення дорожніх робіт з утримання або ремонту об'єктів благоустрою на вулично-дорожній мережі повинні мати відповідне огородження, тимчасові дорожні знаки та належне освітлення в нічний час.

2.21. Усі дорожні об'єкти згідно з їх класифікацією та значенням підлягають інвентаризації, технічному обліку власниками дорожніх об'єктів або уповноваженими ними органами.

2.22. Розміри, форма та розміщення дорожніх знаків повинні відповідати вимогам Правил дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року №1306 (далі - Правила дорожнього руху), та ДСТУ 4100-2014 «Знаки дорожні. Загальні технічні умови. Правила застосування».

Розміри, форма та колір дорожньої розмітки повинні відповідати вимогам Правил дорожнього руху та ДСТУ 2587:2010 «Безпека дорожнього руху. Розмітка дорожня. Загальні технічні вимоги. Методи контролювання. Правила застосування».

Технічні вимоги до дорожніх світлофорів та їх розміщення визначають згідно з ДСТУ 4092-2002 «Безпека дорожнього руху. Світлофори дорожні. Загальні технічні вимоги, правила застосування та вимоги безпеки».

Дорожні огородження мають відповідати вимогам ДСТУ Б В.2.3-25:2009 «Огородження дорожнє тросового типу. Загальні технічні умови», ДСТУ 8751:2017 «Безпека дорожнього руху. Огородження дорожні і напрямні пристрої. Правила використання. Загальні технічні вимоги» Вимоги безпеки дорожнього руху», ДСТУ Б В.2.3-10-2003 «Огородження дорожнє парпетного типу. Загальні технічні

умови», ДСТУ Б В.2.3-11-2004 «Огородження дорожнє перильного типу. Загальні технічні умови», ДСТУ Б В.2.3-12-2004 «Огородження дорожнє металеве бар'єрного типу. Загальні технічні умови», ДСТУ 7168:2010 «Безпека дорожнього руху. Огородження дорожні тимчасові. Загальні технічні умови».

2.23. Обмеження або заборона дорожнього руху під час виконання робіт на автомобільних дорогах, вулицях здійснюється відповідно до вимог Законів України «Про дорожній рух», «Про автомобільні дороги».

2.24. Утримання штучних споруд вулично-дорожньої мережі здійснюється з додержанням вимог Технічних правил ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів, затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 14 лютого 2012 року № 54 та нормативно-технічних документів, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України від 17 березня 2011 року №145, за №365/20678, та нормативно-технічних документів.

Обстеження мостів і труб здійснюється з дотриманням вимог законодавства та ДБН В 2.3-6-2009 «Споруди транспорту. Мости та труби. Обстеження та випробування».

2.25. На територіях автостоянок забезпечується додержання Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 березня 2011 року №145, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 квітня 2011 року за №457/19195, вимог цих Типових правил, встановленого порядку паркування.

Утримання у належному стані територій автостоянок здійснюють із дотриманням вимог Правил зберігання транспортних засобів на автостоянках, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22 січня 1996 року №115, Правил паркування транспортних засобів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03 грудня 2009 року №1342, та Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за №252/26697.

2.26. Роботи з утримання в належному стані територій автостоянок включають:

- очищення, миття, відновлення і заміну дорожніх знаків та інформаційних стендів (щитів), належне утримання дорожньої розмітки місць для стоянки або паркування, в'їздів та виїздів, а також транспортних або пішохідних огорожень (у разі наявності);

- систематичне очищення території та під'їзних шляхів від пилу, сміття та листя шляхом їх підмітання та миття;

- забезпечення постійного очищення території та під'їзних шляхів від снігу, починаючи з початку снігопаду, та від ожеледі, починаючи з моменту її виникнення, і обробки їх фрикційними та іншими протиожеледними матеріалами;

- утримання та поточний ремонт дорожнього покриття і під'їзних шляхів, а також систем поверхневого водовідведення у межах території (у разі наявності);

- забезпечення функціонування паркувальних автоматів, в'їзних та виїзних терміналів (очищення, миття, фарбування, відновлення їх роботи, заміна окремих деталей, планові обстеження, нагляд за справністю, їх технічна підтримка та програмне забезпечення);

- забезпечення утримання та належного функціонування засобів та обладнання зовнішнього освітлення території;

- утримання контрольно-пропускного пункту, приміщення для обслуговуючого персоналу, вбиралень, побутових приміщень тощо (у разі наявності);

- забезпечення функціонування систем відеоспостереження за рухом транспортних засобів на їх території і табло із змінною інформацією про наявність вільних місць (у разі їх наявності), яке розташовується на в'їзді;

- утримання систем протипожежного захисту та зовнішнього протипожежного водопроводу;

- утримання первинних засобів пожежогасіння (вогнегасників), пожежного інвентарю, обладнання та засобів пожежогасіння;

- утримання зелених насаджень, їх охорона та відновлення.

2.27. На автостоянках забороняється: засмічувати територію, мити транспортні засоби в непередбачених для цього місцях, розпалювати вогнища, здійснювати торгівлю, зливати відпрацьовані мастила на землю чи дорожнє покриття, псувати обладнання місць стоянки, паркування, пошкоджувати зелені насадження.

Автостоянки використовують виключно за цільовим призначенням.

2.28. Утримання територій пляжів у належному стані здійснюється з дотриманням вимог Водного кодексу України, Закону України «Про благоустрій населених пунктів» і Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 березня 2011 року № 145.

2.29. Утримання кладовищ, а також інших місць поховання здійснюється з дотриманням вимог:

- Закону України «Про поховання та похоронну справу»;

- Порядку утримання кладовищ та інших місць поховань, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19 листопада 2003 року №193;

- Державних санітарних правил та норм «Гігієнічні вимоги щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України» (ДСанПіН 2.2.2.028-99).

2.30. Утримання дитячих, спортивних та інших майданчиків для дозвілля та відпочинку здійснюється з додержанням санітарних і технічних норм, які забезпечують безпечне користування ними. Наявне обладнання, спортивні, розважальні та інші споруди, інші елементи благоустрою повинні підтримуватися у належному технічному стані, своєчасно очищатися від бруду, сміття, снігу, льоду. Не допускається наявність небезпечного для життя та здоров'я громадян обладнання, елементів благоустрою.

2.31. Утримання майданчиків та зон для виходу домашніх тварин здійснюється з дотриманням вимог статті 30-1 Закону України «Про благоустрій населених пунктів».

2.32. Порядок проведення робіт з технічної інвентаризації та паспортизації об'єктів благоустрою визначається Інструкцією з проведення технічної інвентаризації та паспортизації об'єктів благоустрою населених пунктів, затвердженою наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 29 жовтня 2012 року № 550,

zareestrovanoju u Ministerstvi justicii Ukraїni 19 listopada 2012 roku za №1937/22249.

3. Vimoги do vporjadkuvannja teritorij pidpriemstv, ustanov, organizacij u sferi blagoustroju naselених punktiv

3.1. Підприємства, установи, організації, які розміщуються на території об'єкта благоустрою, можуть утримувати закріплену за ними територію або брати пайову участь в утриманні цього об'єкта на умовах договору, укладеного із балансоутримувачем.

Визначення меж утримання територій, прилеглих до території підприємств, установ, організацій, здійснюється відповідно до розділу 7 цих Правил.

Визначення обсягів пайової участі підприємств, установ, організацій (В), які розміщуються на території об'єкта благоустрою, в утриманні цього об'єкта здійснюють органи місцевого самоврядування за формулою

$$B = P_3 \times C_{бв},$$

де P_3 - загальна площа території, закріпленої за підприємством, установою, організацією;

$C_{бв}$ - базова вартість одного квадратного метра земель у межах населеного пункту, визначена у технічній документації з нормативної грошової оцінки земельних ділянок у межах населених пунктів.

3.2. Підприємства, установи й організації на власних та закріплених територіях повинні здійснювати увесь комплекс робіт, спрямованих на забезпечення та постійне підтримання чистоти і порядку, збереження зелених насаджень, а саме:

- забезпечення постійного прибирання сміття, побутових відходів, бруду, опалого листя, снігу з метою утримання об'єктів благоустрою та прилеглих територій у належному санітарному стані (тротуари прибираються вздовж всієї ділянки будинку, домоволодіння (в межах належності) - до бордюрного каменю);

- забезпечення вивезення сміття, бруду, побутових відходів, опалого листя на відведені для цього ділянки або об'єкти поводження з відходами. Вивезення ТПВ здійснюється шляхом укладення відповідних договорів на організацію, яка визначена на умовах конкурсу;

- регулярне миття об'єктів та елементів благоустрою (у разі їх придатності до миття) з періодичністю, яка дасть можливість забезпечити їх утримання у належному санітарному стані;

- регулярне прибирання контейнерних майданчиків з періодичністю, яка дасть можливість забезпечити їх утримання у належному санітарному стані;

- утримання приміщень громадських вбиралень, у тому числі дворових, у належному санітарному та технічному стані;

- очищення опор ліній електропередач, стовбурів дерев, стовпів, парканів, будівель, інших елементів благоустрою від оголошень, реклам, вивішених у недозволених місцях;

- спостереження за станом водоприймальних та оглядових колодязів підземних інженерних мереж, колодязів пожежних гідрантів. У разі виявлення відкритих люків або інших недоліків в утриманні інженерних мереж про це повідомляють

організацію, яка визначена на умовах конкурсу, та в організації, які їх експлуатують, для негайного приведення цих мереж у належний стан;

- регулярне знищення бур'янів, скошення трави заввишки більше ніж 10 см, видалення сухостійних дерев та чагарників, видалення сухого та пошкодженого гілля та забезпечення їх видалення;

- регулярне обстеження власних та прилеглих (закріплених) територій з метою виявлення амброзії полинолистої, інших карантинних рослин, вжиття негайних заходів з їх знищення;

- здійснення заходів, що забезпечують збереження зелених насаджень, квітників, газонів;

- вжиття протягом року необхідних заходів боротьби зі шкідниками та хворобами зелених насаджень, а також з поширенням сезонних комах і кліщів, що становлять загрозу здоров'ю населення;

- проведення у повному обсязі заміни засохлих та пошкоджених кущів і дерев;

- усунення на закріплених за ними об'єктах благоустрою (їх частинах) за власний рахунок та в установлені строки пошкоджень інженерних мереж або наслідків аварій, що сталися з їх вини;

- усунення на закріплених за ними об'єктах благоустрою (їх частинах) наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

3.3. Підприємства, установи, організації, фізичні особи, які експлуатують ліхтарі вуличного освітлення, засоби та обладнання зовнішнього освітлення, світлових покажчиків розміщення пожежних гідрантів, установки з декоративного підсвічування будинків, будівель, споруд, вивісок, вітрин, світлової реклами, зобов'язані забезпечувати їх належний режим роботи та технічний стан.

Усі вітрини повинні бути обладнані спеціальною освітлювальною апаратурою, переважно енергозберігаючою.

3.4. Освітлення має бути рівномірним і не повинно засліплювати учасників дорожнього руху та освітлювати квартири житлових будинків.

Вуличне освітлення повинно вмикатися відповідно до встановленого графіка залежно від пори року та природних умов.

Розміщення обладнання архітектурно-художнього освітлення на фасаді будівель та споруд здійснюється виключно на підставі згоди власника будівлі або приміщень.

На пішохідних переходах, а також ділянках автомобільних доріг, проспектах відключення освітлення у темний час доби забороняється.

4. Вимоги до утримання зелених насаджень на об'єктах благоустрою - територіях загального користування

4.1. Утримання зелених насаджень на об'єктах благоустрою - територіях загального користування здійснюється згідно з Правилами утримання зелених насаджень у населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10 квітня 2006 року № 105, зареєстрованими у Міністерстві юстиції України 27 липня 2006 року за №880/12754, та цими Правилами.

4.2. Інвентаризація зелених насаджень здійснюється відповідно до Інструкції з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України, затвердженої

наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 24 грудня 2001 року № 226, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 25 лютого 2002 року за №182/6470.

4.3. Замовники будівництва повинні огороджувати зелені насадження, щоб запобігти їх пошкодженню.

4.4. Видалення дерев, кущів, газонів і квітників здійснюється відповідно до Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01 серпня 2006 року №1045.

4.5. Забороняється самовільне знищення, пошкодження або видалення зелених насаджень.

Видалення зелених насаджень, збір квітів, грибів на територіях парків, рекреаційних зон, садів, скверів, майданчиків здійснюється відповідно до законодавства у сфері охорони та утримання зелених насаджень.

4.6. Для озеленення територій населених пунктів використовуються види рослин аборигенної флори та їх декоративні форми.

4.7. Забороняється використовувати в озелененні територій населених пунктів інвазивні (чужорідні) види рослин.

5. Вимоги до утримання будівель і споруд інженерного захисту територій

5.1. Утримання споруд інженерного захисту територій від небезпечних геологічних процесів здійснюється з дотриманням вимог:

- постанови Кабінету Міністрів України від 08 листопада 1996 року № 1369 «Про інженерний захист територій, об'єктів і споруд від зсувів»;

- Правил експлуатації споруд інженерного захисту територій населених пунктів від підтоплення, затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 16 січня 2012 року №23, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 03 лютого 2012 року за № 170\20483;

- ДСТУ-Н Б В.2.5-61:2012 «Настанова з улаштування систем поверхневого водовідведення».

5.2. Утримання фонду захисних споруд цивільного захисту здійснюється відповідно до Порядку створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року №138.

6. Вимоги до санітарного очищення територій

6.1. Збирання та вивезення побутових відходів у межах певної території здійснюються суб'єктом господарювання, який уповноважений на це органом місцевого самоврядування на конкурсних засадах відповідно до Порядку проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2011 року №1173.

6.2. Зберігання побутових відходів здійснюється згідно з вимогами Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 березня 2011 року №145 та

Методики роздільного збирання побутових відходів, затвердженої наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01 серпня 2011 року №133.

6.3 Роздільне збирання побутових відходів включаючи небезпечні відходи у їх складі, здійснюється власниками таких відходів з дотриманням вимог:

- Закону України «Про відходи»;
- Правил надання послуг з вивезення побутових відходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2008 року №1070;
- Методики роздільного збирання побутових відходів, затвердженої наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01 серпня 2011 року №133;
- Порядку розроблення, погодження та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 23 березня 2017 року №57.
- Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 березня 2011 року №145;
- Державних будівельних норм «Склад та зміст схеми санітарного очищення населеного пункту» (ДБН Б.2.2-6:2013);
- інших нормативно-правових актів та нормативно-технічних документів у сфері поводження з відходами.

6.4. Зберігання вилучених та зібраних небезпечних відходів у складі побутових відходів здійснюється в спеціально організованих відповідно до схеми санітарного очищення населеного пункту місцях їх тимчасового зберігання до передачі їх спеціалізованим організаціям, що мають ліцензії на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами.

6.5. Механізоване посипання піщаною або змішаною сумішшю та оброблення іншими дозволеними для цієї мети матеріалами проїзної частини вулиць, тротуарів, площ, мостів, шляхопроводів, перехресть, підйомів і узвозів у зимовий період здійснюється за нормами та з періодичністю, визначеними Технічними правилами ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів, затвердженими наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 14 лютого 2012 року №54.

6.6. Власники, балансоутримувачі або особи, які утримують території населених пунктів, зобов'язані:

- мати власний необхідний для прибирання снігу і льоду ручний інвентар (лопати металеві або дерев'яні, мітли, кригоруби), достатній запас матеріалу для посипання з метою своєчасного проведення протиожеledних заходів;
- прибирати сніг негайно (від початку снігопаду) для запобігання утворенню накату;
- негайно очищати дахи, карнизи та інші елементи будинків, споруд, будівель від снігу та бурульок із дотриманням застережних заходів щодо безпеки руху пішоходів, не допускаючи пошкодження покрівель будинків і споруд, зелених насаджень, електромереж, рекламних конструкцій тощо; огороджувати небезпечні

місця на тротуарах, переходах; вивозити сніг та бурульки, що зняті з дахів, карнизів та інших елементів будинків, споруд, будівель протягом доби;

- повністю розчищати снігові вали над зливостічними колодязями, розміщеними на вулицях і дорогах, з яких сніг не передбачається вивозити на снігозвалище;

- очищати від снігу, льоду та бруду оголовки зливостічних колодязів та дощоприймачів у разі сніготанення та на початку весняного періоду;

- очищати від снігу, льоду, бруду оголовки колодязів для розташування пожежних гідрантів, розміщених на вулицях і дорогах.

7. Розміри меж прилеглої до підприємств, установ та організацій територій

7.1. Розміри меж утримання прилеглих територій відповідальними суб'єктами господарювання встановлюються у числовому значенні згідно даних, наведених у наступній таблиці:

№ з/п	Прилегла територія	Суб'єкти господарювання, на яких покладається утримання прилеглої території	Межі утримання прилеглої території підприємства, установи, організації (не менше)
1	Двори, тротуари, покриття проїзної частини проїздів, прибудинкової території житлового фонду ЖК, ЖБК і ОСББ	Житловий кооператив, житлово-будівельний кооператив, об'єднання співвласників багатоквартирного будинку	20 м від межі відведеної земельної ділянки та до проїжджої частини вулиці
2	Двори, тротуари, майданчики, покриття проїжджої частини вулиці, інші території земельних ділянок, що надані у власність або користування юридичним або фізичним особам	Власники або користувачі земельних ділянок	20 м від межі земельної ділянки та до проїжджої частини вулиці
3	Території, прилеглі до об'єктів соціальної інфраструктури, в тому числі до їх котелень і теплових пунктів	Суб'єкти господарювання, що експлуатують вказані об'єкти	15 м від межі земельної ділянки до проїжджої частини вулиці
3	Території, прилеглі до автозаправних станцій	Суб'єкти господарювання, що експлуатують вказані об'єкти	50 м від межі земельної ділянки, що надана у власність або користування, та до проїжджої частини вулиці
4	Території, прилеглі до торговельних центрів, об'єктів побутового обслуговування, громадського харчування, авторемонтних майстерень, магазинів, ринків, тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності	Суб'єкти господарювання, що експлуатують вказані об'єкти	20 м від межі земельної ділянки, що надана у власність або користування, та до проїжджої частини вулиці
5	Території, прилеглі до гаражів	Власники індивідуальних гаражів, гаражно-будівельні кооперативи	20 м від межі земельної ділянки, що надана у власність або

№ з/п	Прилегла територія	Суб'єкти господарювання, на яких покладається утримання прилеглої території	Межі утримання прилеглої території підприємства, установи, організації (не менше)
			користування, та до проїжджої частини вулиці
6	Території, прилеглі до центрально-теплових, трансформаторних, газорозподільних, тяглових підстанцій	Підприємства, установи, організації, на балансі яких знаходяться вказані об'єкти	у радіусі 10 м від периметру споруд та до проїжджої частини вулиці
7	Автобусні зупинки та зупинки маршрутних транспортних засобів і стоянки (місця відстою) маршрутних таксі	Відповідні дорожньо-експлуатаційні підприємства або інші суб'єкти господарювання на договірних засадах	у радіусі 20 м від периметру споруд та до проїжджої частини вулиці
8	Майданчики для паркування	Суб'єкти господарювання, які утримують майданчики для паркування	20 м від периметру споруд та до проїжджої частини вулиці
9	Контейнерні майданчики	Балансоутримувачі територій, на яких розміщено контейнерні майданчики	5 м від периметру споруди
10	Території, відведені під проектування та забудову	Фізичні особи, яким відповідно до законодавства відведені земельні ділянки, незалежно від того, ведуться на них роботи чи не ведуться	20 м від межі земельної ділянки, яка відведена під проектування та забудову, та до проїжджої частини вулиці

Визначення конкретних меж територій здійснюється селищною радою за наданими схемами, шляхом укладання договору про закріплення та утримання території в належному санітарно-технічному стані. Межі додатково закріпленої території визначаються договором між підприємством, установою, організацією і селищною радою.

8. Порядок розміщення малих архітектурних форм

8.1. Проектування малих архітектурних форм здійснюється з дотриманням Єдиних правил ремонту і утримання автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, правил користування ними та охорони, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 1994 року № 198, та ДБН Б.2.2-5:2011 «Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій».

8.2. Кількість розміщуваних малих архітектурних форм визначається залежно від функціонального призначення території і кількості відвідувачів на цій території, виходячи з таких принципів: екологічність, безпека (відсутність гострих кутів), зручність у користуванні, легкість очищення, привабливий зовнішній вигляд.

Розміщення малих архітектурних форм не повинно ускладнювати або унеможливити доступ до пожежних гідрантів, підступи до зовнішніх стаціонарних пожежних драбин, обладнання та засобів пожежогасіння.

8.3. З метою забезпечення максимально доступного користування територіями загального користування особами з вадами зору малі архітектурні форми треба підбирати яскравих (контрастних) тонів або фарбувати яскравими (контрастними) кольорами.

Для оформлення мобільного і вертикального озеленення застосовують такі види конструкцій: трельяжі, шпалери, перголи, альтанки, квіткарки, вазони, навіси, амфори.

8.4. Садові, паркові лави необхідно розставляти згідно з планами парків, скверів, зелених зон, утримувати їх у справному стані, фарбувати не рідше двох разів на рік. Садові, паркові лави встановлюються та утримуються підприємствами, що утримують відповідні об'єкти благоустрою. Утримання садових, паркових лав включає їх миття, очищення від пилу і снігу, поточний ремонт.

8.5. Розміщення тимчасових споруд (далі - ТС) торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності здійснюється відповідно до Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21 жовтня 2011 року №244 та Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року №1417.

8.6. Кожна стаціонарна ТС має бути забезпечена зовнішнім освітленням та прилеглим покриттям удосконаленого зразка відповідно до вимог законодавства.

8.7. При розміщенні ТС мають бути враховані вимоги щодо пішохідної та транспортної доступності (розвантаження товарів). У разі розміщення ТС на відстані більше 2 метрів від тротуару до неї з тротуару будується пішохідна доріжка завширшки не менш як 1,5 метра.

8.8. Біля кожної ТС встановлюється однотипна урна для сміття, обов'язки з обслуговування якої покладаються на її власника. Стаціонарні ТС повинні мати естетичний вигляд, обладнуватись декоративними елементами, вазонами для квітів тощо.

8.9. Не допускається користування ТС, а також пересувними елементами вуличної торгівлі, якщо їх власники не дотримуються вимог нормативно-правових актів та нормативно-технічних документів щодо благоустрою прилеглої території та забезпечення належного утримання та використання інженерного обладнання.

9. Порядок здійснення самоврядного контролю у сфері благоустрою населених пунктів

9.1. Контроль у сфері благоустрою населеного пункту спрямований на забезпечення дотримання всіма підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності та підпорядкування, а також громадянами, у тому числі іноземцями та особами без громадянства, вимог Закону України «Про благоустрій населених пунктів», інших нормативно-правових актів, у тому числі цих Правил.

9.2. Самоврядний контроль за станом благоустрою населених пунктів Теплицької селищної ради здійснюється відповідно до статті 40 Закону України «Про благоустрій населених пунктів».

9.3. Для здійснення контролю за станом благоустрою населених пунктів Чаплинської селищної ради, а також виконанням вимог цих Правил благоустрою, в тому числі організації озеленення, охорони зелених насаджень і водойм, створення місць відпочинку громадян, утримання в належному стані закріплених за підприємствами, установами, організаціями територій, селищна рада відповідно до статті 40 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» може утворювати інспекції з благоустрою населених пунктів.

9.4. Громадський контроль у сфері благоустрою населеного пункту здійснюється відповідно до статті 41 Закону України «Про благоустрій населених пунктів».

10. Вимоги до здійснення благоустрою та утримання прибудинкової території

10.1. Утримання прибудинкової території здійснюється з дотриманням вимог Правил утримання жилих будинків та прибудинкових територій, затверджених наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 17 травня 2005 року № 76 та ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій», затверджений наказом Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України від 26.04.2019 №104.

Для визначення прибудинкових територій багатоквартирних будинків застосовується Національний стандарт України ДСТУ-Н Б Б.2.2-9:2013 «Настанова щодо розподілу територій мікрорайонів (кварталів) для визначення прибудинкових територій багатоквартирної забудови», затверджений наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 26 лютого 2014 року №56.

10.2. Благоустрій присадибної ділянки та прилеглої до присадибної ділянки території здійснюється власником або користувачем цієї ділянки. Власник або користувач присадибної ділянки може на умовах договору, укладеного з органом місцевого самоврядування, забезпечувати належне утримання території загального користування, прилеглої до його присадибної ділянки.

10.3. Організація благоустрою присадибної ділянки, на якій розміщені житлові будинки, господарські будівлі та споруди, що в порядку, визначеному законодавством, взяті на облік як безхазяйне майно або передані в комунальну власність як безхазяйне майно, здійснюється органом місцевого самоврядування.

10.4. Забороняється складати опале листя на прибудинкових територіях, а також поряд з контейнерними майданчиками.

10.5. Забороняється викидати трупи собак, котів та інших тварин або захоронювати їх у не відведених для цього місцях (контейнерах для сміття, газонах тощо).

10.6. Дороги, проїзди та проходи до будівель, споруд, пожежних вододжерел, підступи до зовнішніх стаціонарних пожежних драбин, обладнання та засобів пожежогасіння мають бути у вільному доступі, утримуватися справними, взимку очищатися від снігу. Забороняється довільно зменшувати нормативну ширину доріг та проїздів.

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
проекту рішення Чаплинської селищної ради
«Про затвердження Правил з благоустрою території
населених пунктів Чаплинської селищної ради Херсонської області»

I. Визначення проблеми

Відповідно до Конституції України, Законів України: «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про благоустрій населених пунктів», Типових правил благоустрою території населеного пункту, Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законів та підзаконних нормативних актів, виникла необхідність прийняття нових Правил благоустрою на території Чаплинської об'єднаної територіальної громади та затвердження цього нормативного документу за процедурою регуляторного акту.

Даним регуляторним актом пропонується розв'язати такі проблеми як:

- відсутність чітко встановлених правил і норм поведінки юридичних та фізичних осіб у сфері благоустрою;
- наявність стихійних сміттєзвалищ, розміщення будівельних матеріалів на прибудинковій території, присадибних ділянках до житлових будинків, території житлової та громадської забудови;
- відсутність у юридичних та фізичних осіб договорів на вивезення твердих побутових відходів, складування відходів в непризначених місцях;
- паркування транспорту на територіях зелених зон та майданчиках – об'єктах благоустрою;
- самовільне знищення дерев, кущів та інших зелених насаджень.

Визначені проблеми справляють негативний вплив перш за все на громадян (мешканців та гостей), не забезпечують сприятливе для життєдіяльності середовище, у тому числі захист довкілля, належний санітарний стан, збереження об'єктів та елементів благоустрою. Негативний вплив зазначених проблем зазнають також суб'єкти господарювання. Порушення благоустрою призводить до неможливості ефективно здійснювати господарську діяльність. Зокрема, захаращення доріг, накопичення відходів на дорогах заважають проїзду автомобільного транспорту, діям по утриманню у належному санітарно-технічному стані будівель та споруд та призводить до їх передчасного руйнування. Вказані проблеми є актуальними в масштабах всієї території Чаплинської об'єднаної територіальної громади.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	
Держава (орган місцевого самоврядування – Чаплинська селищна рада)	+	
Суб'єкти господарювання,	+	
у тому числі суб'єкти малого підприємництва*	+	

*- Питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив становить 100,0%.

З метою безумовного виконання вимог чинного законодавства України та недопущення суперечливих ситуацій, а також з метою вирішення проблеми щодо забезпечення та підтримання належного благоустрою на території Чаплинської ОТГ і пропонується прийняття рішення селищної ради «Про затвердження Правил благоустрою території населених пунктів Чаплинської селищної ради Херсонської області»

Проблема, яку пропонується врегулювати в результаті прийняття регуляторного акту, є важливою для Чаплинської об'єднаної територіальної громади, суб'єктів господарювання та селища Чаплинка і не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів.

II. Цілі державного регулювання

Проект рішення розроблено з ціллю:

1. Встановлення законодавчо врегульованих прав та обов'язків учасників правовідносин у сфері благоустрою населених пунктів.
2. Забезпечення діяльності підприємств різних форм власності та проживання мешканців в умовах, які відповідають належним санітарно-гігієнічним нормам та правилам.
3. Захист довкілля, збереження об'єктів та елементів благоустрою, у тому числі зелених насаджень, їх раціональне використання, належне утримання та охорона.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1 Залишення існуючої ситуації без змін	У зв'язку з набуттям чинності з 06.02.2018 року Типових правил благоустрою території населеного пункту, затверджених Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 27.11.2017 р. №310, а також створення Чаплинської об'єднаної територіальної громади, Правила благоустрою території Чаплинської селищної ради, затвердженні рішенням Чаплинської селищної ради 15 сесії 6 скликання від 05.01.2012 року №212, що діють на території смт Чаплинка, не відповідають вимогам чинних нормативно-правових актів, а тому не можуть бути застосовані для регулювання відносин у сфері благоустрою, а також забезпечувати охорону прав і законних інтересів Чаплинської об'єднаної територіальної громади.
Альтернатива 2 Прийняття регуляторного акта – рішення «Про затвердження Правил благоустрою території Теплицької об'єднаної територіальної громади»	Забезпечує досягнення цілей державного регулювання. Враховує пропозиції фізичних та юридичних осіб, які прийняли участь в обговоренні проекту рішення. Дотримання вимог законодавства щодо затвердження органом місцевого самоврядування правил благоустрою території. Чітке визначення прав і обов'язків суб'єктів у сфері благоустрою. Розмежування відповідальності між суб'єктами господарювання, населенням та органом місцевого самоврядування. Наявність єдиного систематизованого нормативно-правового акту, який регулює відносини, що виникають у сфері благоустрою. Здійснення контролю у сфері благоустрою населеного пункту із застосуванням 152 кодексу України про адміністративні правопорушення.

Перша альтернатива не є прийнятною, оскільки відсутній механізм регулювання, не виконуватиметься чинне законодавство щодо правил благоустрою, призведе до невиконання місцевого бюджету, відмови від поставлених цілей.

Застосування **другої альтернативи** дасть можливість врегулювати відносини, що виникають у сфері благоустрою Чаплинської об'єднаної територіальної громади, економія коштів місцевого бюджету на виконання заходів з благоустрою території.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів Чаплинської ОТГ

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	Витрата коштів з місцевого бюджету
Альтернатива 2	1. Відповідальне ставлення юридичних та фізичних осіб до утримання та збереження елементів благоустрою території Чаплинської ОТГ 2. Здійснення будь-якої діяльності з додержанням санітарних та будівельних норм 3. Покращення санітарного стану території населених пунктів	Забезпечення проходження регуляторної процедури проекту рішення. Оприлюднення прийнятого рішення. Укладання відповідних угод та контроль за їх виконанням. Збільшення документообігу.

	Чаплинської ОТГ. 4. Економія коштів місцевого бюджету на виконання заходів з благоустрою території.	
--	--	--

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	Відсутні
Альтернатива 2	Чітке визначення прав та розподіл обов'язків у сфері благоустрою між громадянами, органами влади, установами, організаціями	Витрати на виконання обов'язків відповідно до затверджених правил благоустрою населених пунктів

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	0	0	98	427	525
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків			19	81	100
Вид альтернативи	Вигоди		Витрати		
Альтернатива 1	відсутні		відсутні		
Альтернатива 2	Врегульовані відносини в сфері благоустрою території, покращення та додержання санітарного стану на території Чаплинської ОТГ.		Витрати на виконання обов'язків відповідно до затверджених правил благоустрою населеного пункту		

На території Чаплинської об'єднаної територіальної громади відсутні великі та середні суб'єкти господарювання, тому додаток 2 і додаток 3 до аналізу регуляторного впливу не застосовуються.

4. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблем)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного балу
Альтернатива 1 Залишення існуючої ситуації без змін	1	Не є прийнятною, оскільки відсутній механізм регулювання, не виконуватиметься чинне законодавство, це призведе до невиконання місцевого бюджету, відмови від поставлених цілей
Альтернатива 2 Прийняття регуляторного акта – рішення «Про затвердження Правил благоустрою території населених пунктів Чаплинської селищної ради Херсонської області»	4	Дасть можливість врегулювати відносини в сфері благоустрою території, а також можливість чітко визначити права і обов'язки суб'єктів господарювання у сфері благоустрою, розмежування відповідальності між ними.

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблем)	Вигода (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	відсутні	відсутні	Не забезпечується досягнення цілей
Альтернатива 2	Додаткові надходження до селищного бюджету; врегулювання відносин, що виникають у сфері благоустрою; упорядкування відносин між суб'єктами Чаплинської об'єднаної територіальної громади та суб'єктами господарювання, окремими громадянами у сфері благоустрою	Забезпечення проходження регуляторної процедури проекту рішення; Будуть наявні у тих суб'єктів господарювання, щодо яких встановлено сервітут	Проблема існувати не буде, оскільки буде прийнятий порядок врегулювання правил благоустрою території Чаплинської об'єднаної територіальної громади

Рейтинг результативності	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1	Не прийнятна, оскільки залишаться нерозв'язними всі вище перелічені проблеми	Не відповідність вимогам чинного законодавства
Альтернатива 2	Вирішується існуюча проблема, оскільки буде прийнятий чіткий порядок врегулювання відносин, що виникають у сфері благоустрою;	Зміни чинного законодавства України можуть призвести до необхідності внесення змін до регуляторного акта

Таким чином, для реалізації обрано альтернативу 2, яка забезпечить регулювання шляхом прийняття рішення.

5. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми.

Дія регуляторного акта поширюється на всіх суб'єктів господарювання, що розміщені на території Чаплинської об'єднаної громади.

Запропоновані механізми регуляторного акта, за допомогою яких можна розв'язати проблему:

- прийняття рішення «Про затвердження Правил з благоустрою території населених пунктів Чаплинської селищної ради Херсонської області», з дотриманням вимог законодавства України у сфері благоустрою.

Заходи, які має здійснити Чаплинська селищна рада для впровадження цього регуляторного акта:

1. Забезпечити інформування громадськості про проект регуляторного акта через розміщення повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта в засобах масової інформації: на сайті Чаплинської селищної ради (<https://chaplynska-gromada.gov.ua>) в розділі «Регуляторна діяльність→Проект регуляторного акту і Аналіз регуляторного впливу», з метою отримання зауважень та пропозицій.

2. Провести громадське обговорення проекту регуляторного акта із залученням суб'єктів господарювання.

3. Надати проект регуляторного акту постійній комісії Чаплинської селищної ради 8 скликання з питань житлово-комунального господарства, комунальної власності, промисловості, підприємництва, транспорту, зв'язку та сфери послуг з метою надання експертного висновку щодо регуляторного впливу проекту регуляторного акту.

6. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Питома вага суб'єктів малого підприємництва (малих та мікропідприємства разом) у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання, перевищує 10%, тому розрахунок витрат на запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва здійснюється згідно Тесту малого підприємництва (додаток 1).

7. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Даний регуляторний акт є загальнообов'язковим до застосування на території Чаплинської об'єднаної територіальної громади.

Термін дії запропонованого регуляторного акту – не обмежений.

Внесення змін або відміна регуляторного акту можлива у разі зміни чинного законодавства.

8. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Досягнення визначених цілей шляхом виконання вимог нового регуляторного акту принесе вигоди без необхідності залучення додаткових витрат органів місцевого самоврядування.

До кількісних показників належать:

- заощадження бюджетних коштів на здійснення заходів з благоустрою території;
- забезпечення підприємств різних форм власності та проживання мешканців в умовах, які відповідають належним санітарно-гігієнічним нормам та правилам.
- захист довкілля, збереження об'єктів та елементів благоустрою, у тому числі зелених насаджень, їх раціональне використання, належне утримання та охорона.

Для відстеження результативності дії регуляторного акта визначено такі показники:

Показник	Роки дії регуляторного акта		
	2021	2022	2023
Розмір надходжень до місцевого бюджету, пов'язаних із дією акта, (грн.)	0	0	0
Кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюється дія регуляторного акта, (од.)	525	525	525
Час, що витратиться суб'єктами господарювання та/або фізичних осіб, пов'язаними з виконанням вимог акта, (год)	120	120	120
Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта, (%)	100	100	100
Дотримання чинного законодавства	досягнення балансу інтересів об'єднаної територіальної громади, суб'єктів		

9. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акту буде здійснюватися на підставі статистичних даних щодо кількості звернень громадян до виконкому селищної ради з питань порушень правил благоустрою на території Чаплинської об'єднаної територіальної громади.

У відповідності до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», «Методики відстеження результативності регуляторного акта», затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 року № 308, буде проводитись базове відстеження результативності регуляторного акту у встановлений термін.

Базове відстеження результативності дії рішення буде здійснено через 6 місяців після набуття ним чинності.

Повторне відстеження проводитиметься через рік.

Періодичні відстеження проводитимуться раз на кожні 3 роки, починаючи від дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності дії рішення.

Відстеження результативності дії акта буде здійснюватися виконкомом селищної ради шляхом аналізу офіційних статистичних даних, зокрема:

- дані щодо кількості скарг про порушення питань, пов'язаних з благоустроєм, забезпечення чистоти та порядку на території Теплицької ОТГ;
- даних щодо встановлення нових та відновлених елементів благоустрою;
- даних щодо витрачених коштів на утримання об'єктів благоустрою комунальною службою та підприємствами за рахунок коштів місцевого бюджету та за власний рахунок, або іншою уповноваженою особою, визначеною в установленому законом порядку;
- даних про кількість укладених договорів про вивезення сміття та побутових відходів, наданих спеціалізованим підприємством;
- даних щодо кількості порушень правил благоустрою, які обчислюються до кількості протоколів про адміністративні правопорушення

Селищний голова

Олексій ФАУСТОВ

Додаток 1
до проведення аналізу впливу
регуляторного акта

ТЕСТ

малого підприємництва (М-Тест)

1. Консультації з представниками мікро- та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання

Консультації щодо визначення впливу запропонованого регулювання на суб'єктів малого підприємництва та визначення детального переліку процедур, виконання яких необхідно для здійснення регулювання, проведено розробником у період з "07" квітня 2020 р. по "29" квітня 2020 р.

№ п/п	Вид консультації (публічні консультації прями (круглі столи, наради, робочі зустрічі тощо), інтернет-консультації прями (інтернет-форуми, соціальні мережі тощо), запити (до підприємців, експертів, науковців тощо)	Кількість учасників консультацій, осіб	Основні результати консультацій (опис)
1	Робоча нарада та зустрічі з суб'єктами підприємницької діяльності, приватними підприємцями, сільгоспвиробниками,	5	Отримання інформації та пропозицій від суб'єктів господарювання (фізичних та юридичних осіб), обговорення проблемних питань у сфері благоустрою території об'єднаної громади та вироблення дієвих шляхів їх розв'язання.
2	Засідання постійної комісії селищної ради з питань благоустрою, охорони природи, санітарно-епідеміологічного благополуччя	7	Обговорення необхідності прийняття зазначеного проекту регуляторного акта.

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва (мікро- та малі):

кількість суб'єктів малого підприємництва, на яких поширюється регулювання: 525 (одиниць).

питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив 98 % (відсотків) (відповідно до таблиці «Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання» додатка 1 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта).

3. Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання

№ п/п	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Оцінка "прямих" витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання				
1	Придбання необхідного обладнання (пристроїв, машин, механізмів) - Обладнання: Мотокоса бензинова ручна 1	4000,0 грн.	0	0
2	Процедури перевірки та/або постановки на відповідний облік у визначеному органі державної влади чи місцевого самоврядування	0	0	0
3	Процедури експлуатації обладнання	972,42	365,92	1829,6

	(експлуатаційні витрати - витратні матеріали) Експлуатаційні витрати - : Льодоруб (1*79,0 грн.) Граблі (1*100 грн) Лопата (1*102,50 грн.) Відро оцинковане(1*30,42) Віник (1*40,50) Урна вулична для сміття стаціонарна (1*325,0 грн.) Пісок природній як компонент протижелезної суміші(1*295,0 грн).			
4	Процедури обслуговування обладнання (технічне обслуговування)	450*2*1=900,0	900	4500
5	Інші процедури (уточнити) - найм працівників для покосу трави та розчищення снігу	100,0	100	500
6	Разом, гривень Формула: (сума рядків 1 + 2 + 3 + 4 + 5)	5972,4	1365,92	6829,6
7	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	525	525	5250
8	Сумарно, гривень	3135510,0	717108	3585540
Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування				
9	Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання 1 година (час який витрачається суб'єктами на пошук акту в мережі Інтернет), 6000 розмір мінімальної заробітної плати станом на 1.01.2021 року/166 (кількість робочих годин в місяць)	36,11	36,11	180,55
10	Процедури організації виконання вимог регулювання	36,11	36,11	180,55
11	Процедури офіційного звітування	2 x36,11 72,22	72,22	361.1
12	Процедури щодо забезпечення процесу перевірок	0	0	0
13	Інші процедури (уточнити)	0	0	0
14	Разом, гривень Формула: (сума рядків 9 + 10 + 11 + 12 + 13)	144,44	144,4	722,2
15	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	525	0	0
16	Сумарно, гривень	75 810,0	75 810,0	379 155,0

Бюджетні витрати

на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва

Розрахунок бюджетних витрат на адміністрування регулювання здійснюється окремо для кожного відповідного органу державної влади чи органу місцевого самоврядування, що залучений до процесу регулювання.

Державний орган, для якого здійснюється розрахунок вартості адміністрування регулювання:

Не передбачено

Процедура регулювання суб'єктів малого підприємництва (розрахунок на одного типового суб'єкта господарювання малого підприємництва - за потреби окремо для суб'єктів малого та мікропідприємництва)	Планові витрати часу на процедур у	Вартість часу співробітника органу державної влади відповідної категорії (заробітна плата)	Оцінка кількості процедур за рік, що припадають на одного суб'єкта	Оцінка кількості суб'єктів, що підпадають під дію процедури регулювання	Витрати на адміністрування регулювання* (за рік), гривень
1. Облік суб'єкта господарювання, що перебуває у сфері регулювання	0	0	0	525	0
2. Поточний контроль за суб'єктом господарювання, що перебуває у сфері регулювання, у тому числі:	0	0	0	525	0
камеральні	0	0	0	0	0
виїзні	0	0	0	0	0
3. Підготовка, затвердження та опрацювання одного окремого акта про порушення вимог регулювання	2	36,11	4	525	75 810,0
4. Реалізація одного окремого рішення щодо порушення вимог регулювання	2	36,11	3	525	75 810,0
5. Оскарження одного окремого рішення суб'єктами господарювання	4	36,11	1	525	151 620,0
6. Підготовка звітності за результатами регулювання	0	0	0	525	0
Разом за рік					303 240,0
Сумарно за п'ять років					1 516 200, 0

*Вартість витрат, пов'язаних з адмініструванням процесу регулювання державними органами, визначається шляхом множення фактичних витрат часу персоналу на заробітну плату спеціаліста відповідної кваліфікації та на кількість суб'єктів, що підпадають під дію процедури регулювання, та на кількість процедур за рік.

Якщо державне регулювання передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу), необхідно визначити повний запланований річний бюджет нового органу (структурного підрозділу) – не передбачає.

Розрахунок сумарних витрат суб'єктів малого підприємництва, що виникають на виконання вимог регулювання

№	Показник	Перший рік регулювання (стартовий)	За п'ять років
1	Оцінка «прямих» витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання	3 135 510	3 585 540
2	Оцінка вартості адміністративних процедур для суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування	75 810	379 155
3	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання	3 211 320	3 964 695
4	Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва	303 240	1 516 200
5	Сумарні витрати на виконання запланованого регулювання	3 514 560	5 480 895

5. Розроблення коригуючих (пом'якшувальних) заходів для малого підприємництва щодо запропонованого регулювання

Процедура, що потребує корегування	Коригуючий механізм
Не передбачено	Не передбачено

Показник	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання за перший рік, гривень	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання за п'ять років, гривень
Заплановане регулювання	3 514 560	5 480 895
За умов застосування компенсаторних механізмів для малого підприємництва	Не передбачено	Не передбачено
Сумарно: зміна вартості регулювання малого підприємництва	0	0

Селищний голова

Олексій Фаустов

Експертний висновок

постійної комісії Чаплинської селищної ради з питань житлово-комунального господарства, комунальної власності, промисловості, підприємництва, транспорту, зв'язку та сфери послуг

НАЗВА РЕГУЛЯТОРНОГО АКТУ: «Про затвердження Правил благоустрою території населених пунктів Чаплинської селищної ради Херсонської області».

ПРОБЛЕМА:

На даний час на території Чаплинської селищної ради діють Правила благоустрою території Чаплинської селищної ради, затвержені рішенням 15 сесії 6 скликання від 05.01.2012 року №212.

Існуючі правила не забезпечують у повному обсязі виконання вимог Закону України «Про благоустрій населених пунктів», не забезпечують утримання об'єктів та елементів благоустрою у належному стані.

Причинами та умовами виникнення зазначених проблем є недостатнє регулювання відносин у сфері благоустрою, відсутність чіткого нормативного регулювання прав та обов'язків суб'єктів господарювання у сфері благоустрою, а внаслідок чого неможливо об'єктивно, за допомогою сьогоденних важелів впливу, регулювати відносини, що виникають у сфері благоустрою.

Відповідно до Конституції України, Законів України: «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про благоустрій населених пунктів», Типових правил благоустрою території населеного пункту, Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законів та підзаконних нормативних актів, виникла необхідність прийняття нових Правил благоустрою на території Чаплинської об'єднаної територіальної громади та затвердження цього нормативного документу за процедурою регуляторного акту.

Ситуація яка вплинула ініціювання його розробки, свідчить про необхідність регулювання з метою встановлення правил та норм поведінки учасників правовідносин у сфері благоустрою громади, визначити правові, економічні, екологічні, соціальні й організаційні засади благоустрою території громади для забезпечення створення умов, сприятливих для життєдіяльності людини, з урахуванням змін у діючому законодавстві України.

Аналіз регуляторного впливу містить обґрунтування необхідності державного регулювання шляхом прийняття проекту рішення - регуляторного акта, аналіз впливу, який справлятиме регуляторний акт на навколишнє середовище території Чаплинської об'єднаної територіальної громади, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави, а також обґрунтування відповідності проекту регуляторного акта принципам державної регуляторної політики.

ЦІЛІ ПРИЙНЯТТЯ:

Прийняття запропонованого регуляторного акту передбачає вирішення наступних цілей:

- забезпечення дотримання вимог чинного законодавства
- забезпечення діяльності підприємств різних форм власності та проживання мешканців в умовах, які відповідають належним санітарно-гігієнічним нормам та правилам.
- захист довкілля, збереження об'єктів та елементів благоустрою, у тому числі зелених насаджень, їх раціональне використання, належне утримання та охорона .

МОЖЛИВІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ:

Механізм вирішення проблеми, запропонований у проекті відповідає потребам з урахуванням усіх прийнятних альтернатив.

Крім того, проект передбачає забезпечення досягнення внаслідок дії регуляторного акта максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів та балансу інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави.

Розробником проекту регуляторного акту підготовлено аналіз регуляторного впливу відповідно до вимог, зазначених у ст.8 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акту розміщено на сайті Чаплинської селищної ради (<https://chaplynska-gromada.gov.ua>) в розділі «Регуляторна діяльність→Проект регуляторного акту і Аналіз регуляторного впливу».

Проект рішення встановлює чіткі вимоги та регулює права та обов'язки суб'єктів, на які поширюється його дія. На даний час немає об'єктивних обставин, які б перешкождали впровадженню та виконанню вимог даного регуляторного акту фізичними і юридичними особами.

Перевагами у досягненні визначених цілей є:

- дотримання вимог законодавства щодо затвердження органом місцевого самоврядування правил благоустрою території.
- чітке визначення прав і обов'язків суб'єктів у сфері благоустрою.
- розмежування відповідальності між суб'єктами господарювання, населенням та органом місцевого самоврядування.
- наявність єдиного систематизованого нормативно-правового акту, який регулює відносини, що виникають у сфері благоустрою.
- здійснення контролю у сфері благоустрою населеного пункту із застосуванням 152 кодексу України про адміністративні правопорушення.

Даний регуляторний акт є загальнообов'язковим до застосування на території Чаплинської ОТГ.

Термін дії запропонованого регуляторного акту – не обмежений

Внесення змін або відміна регуляторного акту можлива у разі зміни чинного законодавства.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ:

Цим регуляторним актом – проектом рішення селищної ради «Про затвердження Правил благоустрою території населених пунктів Чаплинської селищної ради Херсонської області» очікується встановлення чітких правил та норм поведінки учасників правовідносин у сфері благоустрою громади, визначення правових, економічних, екологічних, соціальних й організаційних засад благоустрою території громади для забезпечення створення умов, сприятливих для життєдіяльності людини.

Суб'єкти господарювання й громадяни зможуть самостійно обирати способи участі в утриманні об'єктів благоустрою та підтримки їх у належному санітарному стані громади з найменшими для них фінансовими витратами.

При впровадженні цього регуляторного акта зменшиться навантаження на місцевий бюджет у частині фінансування робіт з утримання, ремонту та відновлення об'єктів і елементів благоустрою громади.

Відстеження результативності виконкомом селищної ради з урахуванням статистичних даних щодо кількості звернень громадян до виконкому селищної ради з питань благоустрою, складених протоколів і актів за порушення норм, передбачених Правилами благоустрою та утримання території населених пунктів Чаплинської об'єднаної територіальної громади.

Базове відстеження результативності дії рішення буде здійснено через 6 місяців після набуття ним чинності.

Повторне відстеження планується провести через рік після набуття чинності регуляторним актом. За його результатами буде можливо порівняти показники базового та повторного відстежень. У разі виявлення нерегульованих і проблемних питань, вони будуть усунені шляхом унесення відповідних змін до регуляторного акта.

Періодичне відстеження планується проводити один раз на кожні наступні 3 роки, починаючи від дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності дії регуляторного акта.

Аналіз регуляторного акта розроблено на виконання вимог статті 8 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Голова постійної комісії з питань
житлово-комунального господарства,
комунальної власності, промисловості,
підприємництва, транспорту, зв'язку
та сфери послуг
Чаплинської селищної ради

О.А. Бурейко